

Rahat loppu

Mennäänpä nelisenkymmentä vuotta taaksepäin. Nuori pari oli hankkimassa ensimmäistä omaa asuntoa. Katseltiin ilmoituksia ja uskallettiin käydä vähän katsomassakin. Hinnat hirvittivät.

Opintolainat oli juuri saatu maksettua, väritelkkari hankittua, parempi puku teetettyä, ja parkkipaikalla kökötti pieni punainen. Rahat riittivät elämiseen. Pääsi vähän matkustamaan, eikä ooppera-, konsertti- tai teatterilippujen ostaminen tuntunut ylivoimaiselta.

Mutta mistä saisi rahat omaan ensimmäiseen luukkuun? Vanhemmilta ei voinut pyytää. Heillä oli riittävästi vastuita nuorempien sisarusten suhteen. Siis rohkeasti vaan pankkiin kysymään!

Vaikka minullakin oli keittiön kautta vähän niin kuin kengän kärki oven raossa, silloin pankkiin ei noin vaan tupsahdettu. Sovittiin aika ja pantiin parempaa päälle. Mietittiin käsikirjoitusta.

Pankinjohtaja istui isossa huoneessaan, jossa tuoksui voimakas sikari. Asiakkaille varatut sohvuolivat olivat komeita. Niissä istuttiin vaan kovin syvällä. Pankinjohtaja sai katsoa asiakasrukkaa ylhäältä päin. Taisi vielä aurinkokin paistaa silmiin.

No siinä annettiin selvityksiä rahan tarpeesta, tuloista, menoista ja muutenkin elämästä. Ei, ei, ei näin paljon lainaa voi antaa. Teidän pitää nyt säästää ensin niin ja niin monta prosenttia. Niin ja se laina-aika on sitten viisi vuotta. Se on teille hyväksi. Korosta ei uskaltanut kysyä.

Asuntosäästäjät olivat tuolloin eräs huonoimmin kohdelluista ”kansanluokista”. Maan- ja metsänomistajat sekä puunjalostusteollisuus kusettivat, ja masinoivat kymmenen vuoden välein hulppeita devalvaatioita mukamas kansakunnan pelastamiseksi.

Pari vuotta säästettyään ja sievoisen summan kerättyään asuntosäästäjä sai vaan todeta, että ollaan vielä lähtökuopissa. Asuntojen hinnat olivat laukanneet. No, nousivathan siinä vähän palkatkin, muttei säästetty pesämuna.

Lopulta monenlaisten kepulikonstien jälkeen lainan saanti ja asunnon hankinta onnistui. Vaikka jobi tuntuikin kovalta, oli siinä jotain hyvääkin. Talous pysyi asuntolainasta huolimatta vankalla pohjalla. Sai vähän tulla vastoinkäymisiäkin, eikä heti romahdettu.

Nyt on meno toista niin kansantalouksissa kuin kotonakin. Kaikki ovat persauksisia. Jos bisnes menee hetkenkin huonommin, ja tuloja jää saamatta, ollaan heti romahtamassa, jollei heti saada pankista uutta lainaa. Surkeimmin tämä koetaan Amerikoissa.

Eniten kummastuttaa, että kunnan firmat, toimivia ja kestäviä tuotteita tekevät yritykset vetävät toiminnan pyrittämisen keinot kuten kassan, raaka-aine- ja tuotevarastot ihan kipurajalle. Sidottua ”tuottamatonta” pääomaa kun ei saisi lillää missään.

Karmein esimerkki on kunnioitettu General Electric. Se on valmistanut kaikkea mahdollista vimstaikkareista suihkumootoreihin. Nyt sen päästrategiana on GE Money, eli kulusluotot ja koronkiskonta.

pajen